

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ – ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2024-2025

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄ Λυκείου διδάσκεται τρεις (3) περιόδους την εβδομάδα. Ο Προγραμματισμός του μαθήματος της Νέας Ελληνικής Γλώσσας αναδιαμορφώθηκε, βάσει της συμβατότητας των Δεικτών Επιτυχίας – Δεικτών Επάρκειας και των Δεικτών δια βίου μάθησης με τον διδακτικό χρόνο ανά τετράμηνο. Οι περίοδοι διδασκαλίας που προτείνονται είναι ενδεικτικές. Επομένως, ο/η φιλόλογος μπορεί να επανεντάξει στη διδασκαλία του/της τους Δείκτες, τους οποίους δεν έχουν κατακτήσει οι μαθητές/-τριες του/της, διαφοροποιώντας τη διδασκαλία. Ειδικότερα, για την Α΄ Λυκείου, μπορεί να εστιάσει στη διδασκαλία της δομής και των τρόπων οργάνωσης της παραγράφου (αιτιολόγηση, αναλογία, σύγκριση-αντίθεση), της περίληψης, της Επιχειρηματολογίας (τρόποι και μέσα πειθούς: επίκληση στη λογική/στην αυθεντία/στο συναίσθημα), καθώς και διάφορων γλωσσικών φαινομένων.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας διδάσκεται με βάση τις αρχές της Επικοινωνιακής - Κειμενοκεντρικής προσέγγισης. Διδάσκεται στοχευμένα, είναι επικοινωνιακά πλαισιωμένο με τρόπο δημιουργικό και ελκυστικό. Σκοπός είναι η κατάκτηση των δεξιοτήτων της Κατανόησης και της Παραγωγής του Προφορικού και του Γραπτού Λόγου. Κατά την επεξεργασία/μετατροπή/δημιουργία κειμένων ακολουθείται η μεθοδολογική αρχή της συνεξέτασης/διασύνδεσης μορφής - περιεχομένου. Εξετάζεται ο λειτουργικός ρόλος των γλωσσικών επιλογών του/της συγγραφέως και εφαρμόζεται σε κείμενα προφορικού και γραπτού λόγου των μαθητών/-τριών.

Κατά τη διδασκαλία χρησιμοποιούνται μαθητοκεντρικές μορφές διδασκαλίας· για παράδειγμα, η διερευνητική μορφή διδασκαλίας, κατά την οποία επιδιώκεται η ενεργοποίηση του/της μαθητή/-τριας για κατάκτηση της γνώσης, ο διάλογος, καθώς και η δραματοποίηση. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να επιλεγούν συνεργατικές ή ομαδοσυνεργατικές μορφές διδασκαλίας. Παρόλα αυτά, εννοείται ότι υπάρχει ευελιξία στην επιλογή ή και στον συνδυασμό μορφών διδασκαλίας που θα πρέπει να συνάδουν με τους εκάστοτε μαθησιακούς Δείκτες Επιτυχίας.

Ο ρόλος του/της φιλόλογου στο γλωσσικό μάθημα είναι πολύ σημαντικός. Καταρχήν δρα ως γλωσσικό πρότυπο. Γνωρίζει τον τρόπο με τον οποίο ο/η κάθε μαθητής/-τρια του/της μαθαίνει (μαθησιακό προφίλ), την ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντά του/της και σχεδιάζει κατάλληλα τη

διδασκαλία του/της. Παράλληλα, λειτουργεί καθοδηγητικά, συμβουλευτικά και ενισχύει τους/τις μαθητές/-τριες του/της με στόχο να ερευνούν, να δημιουργούν και να μαθαίνουν αυτόνομα.

Στον πιο κάτω πίνακα Ενδεικτικού Προγραμματισμού τετραμήνων παρουσιάζεται μια αντιστοίχιση Θεματικών Ενοτήτων – Κειμενικών Τύπων, σύμφωνα με τους Δείκτες Επιτυχίας – Δείκτες Επάρκειας Α΄ Λυκείου, καθώς και με τα Πλαίσια Μάθησης. Στην Α΄ Λυκείου η γλωσσική διδασκαλία εστιάζει στους Κειμενικούς Τύπους της Επιχειρηματολογίας και της Περιγραφής. Δίνεται λοιπόν, περισσότερη έμφαση στην Επιχειρηματολογία, αφού οι μαθητές/-τριες θα κληθούν να παράγουν γραπτό επικοινωνιακό λόγο, αλλά και στην Περιγραφή, η οποία μπορεί να ενσωματωθεί και ως μέσο πειθούς σε επιχειρηματολογικά κείμενα. Ο Κειμενικός Τύπος της Αφήγησης θα διδαχθεί σε λιγότερη έκταση, ενώ τα κείμενα Οδηγιών (π.χ. πρόσκληση) θα ενταχθούν στη διδασκαλία σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες. Ο/Η φιλόλογος αντλεί υλικό (κείμενα για σκοπούς επικαιροποίησης, λεξιλογικές ασκήσεις που συνάδουν με τη θεματολογία κ.ά.) από τα σχολικά εγχειρίδια, αλλά και από άλλες πηγές. Τα κείμενα αυτά χαρακτηρίζονται από γλωσσική ποιότητα και αρτιότητα και ανταποκρίνονται στη μαθησιακή ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και την ηλικία των μαθητών/-τριών.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο/Η φιλόλογος εφαρμόζει την αρχική - διαγνωστική αξιολόγηση, έτσι ώστε να εντοπίσει τυχόν ελλείψεις, αδυναμίες των μαθητών του/της για να διαφοροποιήσει στη συνέχεια τη διδασκαλία του/της (Διαμορφωτική αξιολόγηση) και να αξιολογήσει τους/τις μαθητές/-τριες του/της (Τελική Αξιολόγηση). Ο/Η διδάσκων/-ουσα προσφέρει τη δυνατότητα παραγωγής προφορικών και γραπτών κειμένων που ανήκουν σε ποικίλους/α Κειμενικούς/ά Τύπους/Είδη και που απευθύνονται σε έναν πραγματικό αποδέκτη (αυθεντική αξιολόγηση). Οι μαθητές/-τριες αυτοαξιολογούν το κείμενό τους με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και χρησιμοποιούν τεχνικές, όπως την *Τεχνική της Συλλογικής Επαναδιατύπωσης*, έτσι ώστε το τελικό κείμενό τους να γίνει κατάλληλο και πιο αποτελεσματικό. Η τελική αξιολόγηση των μαθητών/τριών απορρέει από τη γραπτή και την προφορική/συντρέχουσα αξιολόγησή τους. Ως προς τη γραπτή αξιολόγηση, αυτή περιλαμβάνει το γραπτό Διαγώνισμα από τον/τη διδάσκοντα/-ουσα καθώς και την **Ενιαία Τελική Προαγωγική Γραπτή Εξέταση**. Τα δοκίμια γραπτής αξιολόγησης έχουν δομηθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να συνάδουν με τους Δείκτες Επιτυχίας – Δείκτες Επάρκειας και τους Δείκτες δια βίου μάθησης. Οι μαθητές/-τριες αξιολογούνται στους άξονες του περιεχομένου και της μορφής, τόσο στην κατανόηση όσο και στην παραγωγή γραπτού λόγου. Οι μαθητές/-τριες αξιολογούνται και με εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης όπως π.χ εργασίες τύπου project, διαθεματικές εργασίες κ.ά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1:

Οι πιο κάτω θεματικές ενότητες θα διδαχθούν με βάση την επικοινωνιακή – κειμενοκεντρική προσέγγιση μέσα από άγνωστα/αδίδακτα κείμενα τόσο στους άξονες του περιεχομένου και της μορφής, όσο και στην παραγωγή και μετασχηματισμό προφορικού/γραπτού Λόγου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2:

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς θα διδαχθούν και θα εξεταστούν τα πιο κάτω κειμενικά είδη: Άρθρο, Ομιλία, Επιστολή. Το κειμενικό είδος του χρονογραφήματος θα διδαχθεί (απλή αναφορά) αλλά δεν θα εξεταστεί.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3:

Στη γ' στήλη παρατίθενται ορισμένες μεθοδολογικές προσεγγίσεις που ενδείκνυται να χρησιμοποιηθούν από τους εκπαιδευτικούς, ώστε να επιτευχθούν επιτυχώς τόσο οι Δείκτες Επιτυχίας-Επάρκειας όσο και οι Δείκτες της δια βίου μάθησης. Παράλληλα, προτείνονται συγκεκριμένες δραστηριότητες που δύνανται να εφαρμοστούν για την κατάκτηση των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Επιπλέον, στη γ' στήλη γίνεται παραπομπή σε συγκεκριμένα κείμενα. Ο/Η εκπαιδευτικός έχει τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξει τόσο τον αριθμό, όσο και το είδος των αδίδακτων κειμένων που θα διδάξει στην τάξη του σύμφωνα με τους ΔΕ-ΔΕ. Έχει επίσης, τη δυνατότητα να διδάξει ένα κείμενο από τα πιο κάτω προτεινόμενα σχολικά εγχειρίδια, από τον ιστότοπο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας: <http://ellim.schools.ac.cy/index.php/el/> ή κείμενο δικής του επιλογής.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4:

Διευκρινίζεται ότι οι πιο κάτω θεματικές ενότητες αφού διδαχθούν άπαξ όπου δύναται θα πρέπει να διδάσκονται και συνδυαστικά. Το ίδιο ισχύει και για τα διάφορα γλωσσικά φαινόμενα, δηλαδή, αφού διδαχθούν άπαξ (επαγωγικά μέσα από κείμενα), θα γίνεται αναφορά (σπειροειδής μάθηση) και σε άλλα κείμενα άλλων θεματικών ενότητων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5:

Οι διδάσκοντες/-ουσες καλούνται να διδάξουν υποχρεωτικά τις εξής τέσσερις (4) θεματικές ενότητες, με την ακόλουθη σειρά:

Α' τετράμηνο: α) Ψυχαγωγία - Ελεύθερος Χρόνος – Αθλητισμός

β) Βία – Παραβατικότητα

Β' τετράμηνο: α) Διάλογος (σχέσεις αντί-θεσης ανάμεσα σε άτομα, γενεές, κοινωνικές ομάδες)

β) Παράδοση

ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

1. Έκφραση Έκθεση, Γενικό Λύκειο, Α' τεύχος, αναθεωρημένη έκδοση, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», 2016 =ΕΕ Α'
2. Έκφραση Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, Θεματικοί Κύκλοι, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», 2016 =ΘΚ
3. Γλωσσικές ασκήσεις, Γενικό Λύκειο, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», 2016 =ΓΑ
4. Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ' Γυμνασίου, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» =ΚΠΑ Γ'

ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ – ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ	
<p style="text-align: center;">ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ</p> <p>Κείμενα προφορικά/γραπτά, γλωσσικά/μη γλωσσικά, μονοτροπικά/ πολυτροπικά, ασυνεχή (π.χ. χάρτες) σε ποικίλα κειμενικά είδη (βασικά χαρακτηριστικά – λειτουργίες)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικά είδη: Άρθρο, Ομιλία, Επιστολή, Δοκίμιο • Δομημένη συζήτηση – Συζήτηση με τη μορφή αντιπαράθεσης επιχειρημάτων - «Αγώνες Λόγου» (Προαιρετικά) • Κείμενα Οδηγιών (Πρόγραμμα, Πρόσκληση, Ανακοίνωση, Αφίσα, Αίτηση (εάν και όπου ενδείκνυται))	<p style="text-align: center;">ΠΑΡΑΓΩΓΗ</p> <p>Συστηματική διδασκαλία:</p> <p>(Α) Για παραγωγή γραπτού Επικοινωνιακού Λόγου - Άρθρο, Ομιλία, Επιστολή</p> <p>(Β) Για παραγωγή Λόγου - Σημειώσεις – Περίληψη προφορικού και γραπτού κειμένου - Μετασχηματισμός - Χρονογράφημα (απλή αναφορά) - Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, Δραματοποιημένη συζήτηση – υπόδυση ρόλων (προαιρετικά)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου σε συνδυασμό με Θεματικές Ενότητες: - Άρθρο, Ομιλία, Επιστολή • Διαθεματικές εργασίες, μικρές εργασίες, εργασίες τύπου project κ.ά.

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

Κειμενικός Τύπος: Επιχειρηματολογία

Θεματική Ενότητα: **Ψυχαγωγία – Ελεύθερος χρόνος - Αθλητισμός**

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΟΡΦΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΟΓΟΥ		ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ / ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΟ ΕΜΦΑΣΗ ΣΕ ΚΑΘΕ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		
<ul style="list-style-type: none"> • Θέμα – Θεματολογία Στρατηγικές κατανόησης κειμένου (π.χ. ερωτήσεις ανοικτού - κλειστού τύπου) • Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου • Μορφές - κώδικες - παράγοντες - τρόποι επικοινωνίας • Χαρακτηριστικά κειμενικού/-ών τύπου/ων (έμφαση στην Επιχειρηματολογία) • Τρόποι και μέσα πειθούς: Επίκληση στη λογική, Επίκληση στην αυθεντία, Επίκληση στο συναίσθημα, • Χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Ύφος, σκοπός • Σημεία στίξης (λειτουργία)	<ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικό είδος για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου: Άρθρο • Εξωτερικά δομικά στοιχεία Κειμενικού Είδους • Εσωτερικά στοιχεία Κειμενικού Είδους (συνοχή – συνεκτικότητα) • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Οργανωτικά πρότυπα Επιχειρηματολογίας (δομή επιχειρηματολογικού κειμένου) • Παραγωγή προφορικού/ γραπτού λόγου:<ul style="list-style-type: none"> - Περίληψη -Παράγραφος -Ανάπτυξη παραγράφου	<ul style="list-style-type: none"> ➤ καλλιέργεια αναλυτικής και συνθετικής σκέψης <i>Ενδεικτικά:</i><ul style="list-style-type: none"> - Σύγκριση και αντιπαραβολή επιμέρους θεμάτων όπως παρουσιάζονται σε διαφορετικά κείμενα - Αναγνώριση ύπαρξης ποικίλων οπτικών γωνιών ➤ καλλιέργεια κριτικής σκέψης/χρήση τεχνικών κριτικής αξιολόγησης (:αξιοποίηση μοντέλων διδασκαλίας και τεχνικών μέσω των οποίων καλλιεργείται η κριτική σκέψη: π.χ. επαγωγική διδασκαλία, μαιευτική μέθοδος, ερωτήσεις ανοικτού τύπου, επικαιροποίηση) <i>Ενδεικτικά:</i><ul style="list-style-type: none"> -Δραστηριότητες που προωθούν την κατανόηση του λειτουργικού ρόλου των γλωσσικών επιλογών του/της συγγραφέως, της αλληλεξάρτησης μορφής – περιεχομένου. -Επιλογή δραστηριοτήτων που έχουν στόχο να αναδείξουν πώς η μορφή εξυπηρετεί το	18

<ul style="list-style-type: none"> • Κριτική τοποθέτηση (συνεξέταση - πολυφωνικών - κειμένων) • Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία του Κειμενικού Είδους • Δομικά στοιχεία παραγράφου (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες – κατακλείδα) • Συνοχή - συνεκτικότητα • Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (με αιτιολόγηση, με αναλογία) <p>ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γλώσσα Επιχειρηματολογίας (π.χ. ρητορικά ερωτήματα, παρατακτική – υποτακτική σύνδεση προτάσεων, ενεργητική-παθητική σύνταξη) • Εκφραστικά μέσα – σχήματα λόγου (π.χ μεταφορική χρήση της γλώσσας) • Λεξιλόγιο: Ετυμολογία, Πολυσημία, Παραγωγή – Σύνθεση, Συνώνυμα – Αντώνυμα		<p><i>περιεχόμενο ανάλογα με τον σκοπό του/της συγγραφέως όπως: να αντικαταστήσουν τον μεταφορικό λόγο με κυριολεκτικό ή να μετατρέψουν το επίσημο ύφος σε ανεπίσημο.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας (Λόγος – Αντίλογος – Σύνθεση) <p><i>Ενδεικτικά:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Μπορούν να συμμετέχουν σε αγώνες αντιλογίας και αυθόρμητου λόγου που αφορούν «μεγάλα ερωτήματα», τα οποία τίθενται άμεσα ή έμμεσα από τα κείμενα, όπως π.χ. «Ελεύθερος χρόνος: ουτοπία ή πραγματικότητα;» / Αθλητισμός ή Πρωταθλητισμός;» (αγώνας αντιλογίας) / Αυθόρμητος λόγος με θέμα «Η χρήση του κινητού τηλεφώνου ως μέσο ψυχαγωγίας». ➤ ενίσχυση της προσληπτικής ικανότητας μέσω της διαμορφωτικής και εναλλακτικής αξιολόγησης ➤ εφαρμογή διερευνητικής μάθησης / μέθοδος λύσης προβλήματος <p><i>Ενδεικτικά:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου <i>project</i>. -Να αναζητήσουν παραδείγματα τρόπων ψυχαγωγίας των νέων στο εξωτερικό. Προτείνεται να συγκεντρώσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες	
---	--	---	--

και να παρουσιάσουν οργανωμένα προς συζήτηση στην ολομέλεια τα δεδομένα της έρευνάς τους. Για άντληση υλικού βλ. ηλεκτρονικό blog Asteroid -Να αναζητήσουν συνεντεύξεις/ομιλίες αθλητών και παρά-αθλητών σχετικές με την ενασχόλησή τους με τον αθλητισμό και να εξαχθούν συμπεράσματα.

- συνεργατικές και βιωματικές μορφές μάθησης: μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας, ομαδοσυνεργατική μάθηση, πρακτική της «ενσυναίσθησης», τάξη-«εργαστήριο», εκπαιδευτική διαδικασία ως εμπειρία «έρευνας / γνώσης» διαρκώς ανατροφοδοτούμενη

- εφαρμογή αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης

Ενδεικτικά:

- Εφαρμογή δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της αυθεντικής μάθησης (μεταφορά της γνώσης σε πραγματικά περιβάλλοντα και προβλήματα) και αξιολόγησης.

π.χ διεξαγωγή έρευνας σε ομάδες για μια νεανική κουλτούρα που τους ενδιαφέρει ιδιαίτερα και παρουσίαση των συμπερασμάτων τους σε ένα πολυτροπικό κείμενο αξιοποιώντας το κατάλληλο λογισμικό.

- ανάπτυξη μεταγνωστικής ικανότητας/αυτόνομη μάθηση

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ μετασχηματισμός γνώσεων και εφαρμογή δεξιοτήτων σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής <i>Ενδεικτικά:</i> - Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να αναλαμβάνουν την κύρια ευθύνη για τη μάθησή τους, να θέτουν στόχους, να δημιουργούν ένα πλάνο μάθησης και να αναπτύσσουν τεχνικές για να διατηρούν τα κίνητρά τους για μάθηση. ➤ αξιοποίηση της αρχής της επικαιροποίησης <i>Ενδεικτικά:</i> -Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, προτείνεται οι μαθητές/-τριες να προσεγγίσουν κριτικά το ζήτημα της εμπορευματοποίησης του αθλητισμού και του παραγκωνισμού των αξιών του αθλητισμού (βλ. ποδοσφαιριστές είδωλα) ➤ εφαρμογή βιωματικής μάθησης: ανιχνεύει στα κείμενα τη βιωμένη εμπειρία άλλων εποχών και αναζητεί σημεία αναφορά για τη δική του/της μαθητή/-τριας ζωής <i>Ενδεικτικά:</i> -Έκφραση προσωπικών εμπειριών και βιωμάτων των μαθητών/-τριών αναφορικά με την ενασχόλησή τους με τον Αθλητισμό και συζήτηση στην ολομέλεια – εξαγωγή συμπερασμάτων. ➤ εφαρμογή της διακειμενικής προσέγγισης	
--	--	--	--

		<p><i>Ενδεικτικά:</i> Στο πλαίσιο της διακειμενικότητας να επιλέξουν και να μελετήσουν κείμενα που ανήκουν στον ίδιο θεματικό κύκλο. Δύναται να αναδειχθούν ζητήματα όπως η οπτική τους/της συγγραφέως, οι διαφορετικοί τρόποι θέασης των πραγμάτων, οι συγγένειες και οι μεταλλαγές ως προς την ανάδειξη του ίδιου θέματος, ο σκοπός κ.λπ.)</p> <p>➤ εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης</p> <p><i>Ενδεικτικά:</i> -Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Λογοτεχνίας να διαβαστούν αποσπάσματα από το μυθιστόρημα «Θέλεις να κάνουμε Chat;» (Sarah Darer Littman) και κατόπιν συζήτησης να εξαχθούν συμπεράσματα για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.</p> <p>➤ αξιοποίηση με υπευθυνότητα των ψηφιακών τεχνολογιών.</p> <p><i>Ενδεικτικά:</i> -Επιλογή κατάλληλου εποπτικού υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο πρόκλησης ενδιαφέροντος, πηγή πληροφόρησης των μαθητών ή/και ως εργαλείο πραγματοποίησης εργασιών -Δυνατότητα αναζήτησης, μέσα από αξιόπιστες ιστοσελίδες, υλικού σχετικού με θεματικούς άξονες. Συγκέντρωση των αντίστοιχων πληροφοριών και οργανωμένη παρουσίαση στην</p>	
--	--	---	--

ολομέλεια των δεδομένων της έρευνάς τους σε συνάρτηση με τον θεματικό κύκλο/θεματικό άξονα
-Χρήση ηλεκτρονικών εφαρμογών που σχετίζονται με τη δημιουργική γραφή

- Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων.
- Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία της γραφής και γενικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας
- αρχή της «παιδαγωγικής διαφοροποίησης»: διδασκαλία προσανατολισμένη στο επίπεδο ετοιμότητας κάθε παιδιού για την αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας

Ενδεικτικό υλικό:

- Ε.Π. Παπανούτσος, «Το πρόβλημα του ελεύθερου χρόνου και η επίλυσή του» (ΘΚ σ. 90)
- Βασίλης Φίλιας, «Ελεύθερος χρόνος και ποιότητα ζωής» (ΘΚ σσ. 91-93)
- Λεξιλογικές ασκήσεις ΓΑ σσ. 176-177 (ασκ. 8)
- Δ. Ψαθάς, «Ευτυχείς... 'τέως'» (ΕΕ σσ. 280-281)
- Λ. Παπαδόπουλος, «ΓΚΑΓΚΑΡΙΝ» (ΕΕ σσ. 284-285)

		<ul style="list-style-type: none"> • Ν. Δήμου «ΤΡΙΛΛΙΕΣ» (ΕΕ σσ. 286 - 287) • Λεξιλογικές ασκήσεις (ΕΕ σσ. 254-255) Γενικές παρατηρήσεις (ΕΕ σσ.134) • Δομή επιχειρηματολογικού κειμένου(ΕΕ 67 – 71) • Ανάπτυξη παραγράφου με αιτιολόγηση, αναλογία (ΕΕ σσ. 71-73, 194-199)	
Κειμενικοί Τύποι: Περιγραφή / Επιχειρηματολογία Θεματική Ενότητα: Βία και παραβατικότητα			
<ul style="list-style-type: none"> • Θέμα – Θεματολογία - Στρατηγικές κατανόησης κειμένου (π.χ. ερωτήσεις ανοικτού - κλειστού τύπου) • Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου • Μορφές - κώδικες - παράγοντες - τρόποι επικοινωνίας • Χαρακτηριστικά κειμενικού τύπου/ων (έμφαση στην Περιγραφή) Περιγραφή:<ul style="list-style-type: none"> - το σχόλιο/ γνώμη και η οπτική γωνία στην περιγραφή - Περιγραφή στην Αφήγηση • Τρόποι και μέσα πειθούς: Επίκληση στη λογική, Επίκληση στην αυθεντία, Επίκληση στο συναίσθημα,	<ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικό είδος για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου: Επιστολή • Εξωτερικά δομικά στοιχεία Κειμενικού Είδους • Εσωτερικά στοιχεία Κειμενικού Είδους (συνοχή – συνεκτικότητα) • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Οργανωτικά πρότυπα Περιγραφής (χωρική - λογική - χρονική ακολουθία) • Παραγωγή προφορικού/ γραπτού λόγου:<ul style="list-style-type: none"> - Περιήληψη	<ul style="list-style-type: none"> ➤ καλλιέργεια αναλυτικής και συνθετικής σκέψης ➤ καλλιέργεια κριτικής σκέψης/χρήση τεχνικών κριτικής αξιολόγησης (:αξιοποίηση μοντέλων διδασκαλίας και τεχνικών μέσω των οποίων καλλιεργείται η κριτική σκέψη: π.χ. επαγωγική διδασκαλία, μαιευτική μέθοδος, ερωτήσεις ανοικτού τύπου, επικαιροποίηση). <p><i>Ενδεικτικά: ό.π.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας (Λόγος – Αντίλογος – Σύνθεση) <p><i>Ενδεικτικά:</i></p> <p><i>-Μπορούν να συμμετέχουν σε αγώνες αντιλογίας και αυθόρμητου λόγου που αφορούν «μεγάλα ερωτήματα», τα οποία τίθενται άμεσα ή έμμεσα από τα κείμενα, όπως π.χ. «Η βία ως λύση στις διαφορές μας;» (αγώνας αντιλογίας) / Αυθόρμητος</i></p>	18

<ul style="list-style-type: none"> • Χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Ύψος, σκοπός • Σημεία στίξης (λειτουργία) • Κριτική τοποθέτηση (συνεξέταση - πολυφωνικών - κειμένων) • Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία του Κειμενικού Είδους • Δομικά στοιχεία παραγράφου (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες – κατακλείδα) • Συνοχή - συνεκτικότητα • Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (με αιτιολόγηση, με αναλογία) ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ<ul style="list-style-type: none"> • Γλώσσα Περιγραφής (π.χ. επιλογή κατάλληλων λέξεων/φράσεων – επιθέτων, μεταφορές, παρομοιώσεις) • Εκφραστικά μέσα – σχήματα λόγου (π.χ μεταφορική χρήση της γλώσσας) • Λεξιλόγιο: Ετυμολογία, Πολυσημία, Παραγωγή – Σύνθεση, Συνώνυμα – Αντώνυμα, Ομώνυμα, Λόγιες λέξεις/φράσεις κ.ά.	<p>-Χρονογράφημα, Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, Δραματοποιημένη συζήτηση – υπόδυση ρόλων -Παράγραφος</p>	<p><i>λόγος με θέμα «Εκφοβισμός (Bullying): μένουμε απλοί θεατές;»</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ενίσχυση της προσληπτικής ικανότητας μέσω της διαμορφωτικής και εναλλακτικής αξιολόγησης ➤ εφαρμογή διερευνητικής μάθησης / μέθοδος λύσης προβλήματος <p><i>Ενδεικτικά: ό.π</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ συνεργατικές και βιωματικές μορφές μάθησης: μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας, ομαδοσυνεργατική μάθηση, πρακτική της «ενσυναίσθησης», τάξη-«εργαστήριο», εκπαιδευτική διαδικασία ως εμπειρία «έρευνας / γνώσης» διαρκώς ανατροφοδοτούμενη ➤ εφαρμογή αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης <p><i>Ενδεικτικά:</i> <i>- π.χ. αφού ετοιμάσουν ένα ερωτηματολόγιο σχετικό με τη βία (πώς εκδηλώνεται, με ποια συχνότητα, σε ποιες περιστάσεις) να κάνουν μια έρευνα στη μαθητική κοινότητα και να παρουσιάσουν τα συμπεράσματά τους σε ένα πολυτροπικό κείμενο αξιοποιώντας το κατάλληλο λογισμικό.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ανάπτυξη μεταγνωστικής ικανότητας/αυτόνομη μάθηση	
--	--	---	--

		➤ μετασχηματισμός γνώσεων και εφαρμογή δεξιοτήτων σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής <i>Ενδεικτικά: ό.π.</i> ➤ αξιοποίηση της αρχής της επικαιροποίησης <i>Ενδεικτικά:</i> <i>Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, προτείνεται οι μαθητές/-τριες να προσεγγίσουν κριτικά το ζήτημα του βανδαλισμού των ιστορικών μνημείων. Αφορμητικό ερέθισμα η συνέντευξη της Μ. Πουρνάρα «Τα αγάλματα έχουν τον γιατρό τους» (Η Καθημερινή, 24-5-2015)</i> ➤ εφαρμογή βιωματικής μάθησης: ανιχνεύει στα κείμενα τη βιωμένη εμπειρία άλλων εποχών και αναζητεί σημεία αναφορά για τη δική του/της μαθητή/-τριας ζωής <i>Ενδεικτικά:</i> <i>-Έκφραση προσωπικών εμπειριών και βιωμάτων των μαθητών/-τριών αναφορικά με περιστατικά βίας στα οποία υπήρξαν μάρτυρες/θύματα/θύτες και συζήτηση στην ολομέλεια – εξαγωγή συμπερασμάτων.</i> ➤ εφαρμογή της διακειμενικής προσέγγισης <i>Ενδεικτικά: ό.π.</i> ➤ εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης <i>Ενδεικτικά:</i>	

-Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Λογοτεχνίας να αναζητήσουν λογοτεχνικά κείμενα στα οποία οι ήρωες βιώνουν τη βία και να συζητήσουν τους τρόπους αντίδρασής τους.

- αξιοποίηση με υπευθυνότητα των ψηφιακών τεχνολογιών.

Ενδεικτικά:

-Επιλογή κατάλληλου εποπτικού υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο πρόκλησης ενδιαφέροντος, πηγή πληροφόρησης των μαθητών ή/και ως εργαλείο πραγματοποίησης εργασιών
-Δυνατότητα αναζήτησης, μέσα από αξιόπιστες ιστοσελίδες, υλικού σχετικού με θεματικούς άξονες. Συγκέντρωση των αντίστοιχων πληροφοριών και οργανωμένη παρουσίαση στην ολομέλεια των δεδομένων της έρευνάς τους σε συνάρτηση με τον θεματικό κύκλο/θεματικό άξονα

Π.χ προτείνεται οι μαθητές/-τριες να προσεγγίσουν κριτικά τις αντιδράσεις και τις συμπεριφορές των ανθρώπων σε σχέση με την άσκηση βίας. Παρακολούθηση της βιντεοσκοπημένης συνέντευξη της Ζωής Κόκαλου με τίτλο: «Δεν σωπαίνουμε για την ενδοοικογενειακή βία»

(<http://www.youtube.com/watch?v=knek4VXqecY>)

- Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε

		<p>νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων.</p> <p>➤ Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία της γραφής και γενικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μεθόδευση της περιγραφής: α) Η επιλογή και η παράθεση/οργάνωση των λεπτομερειών (ΕΕ σσ.136-141), β) Η ακρίβεια και η σαφήνεια στην περιγραφή (ΕΕ σσ. 142-146) • Η γλώσσα της περιγραφής (ΕΕ σσ.146-147) • Το σχόλιο και η οπτική γωνία στην περιγραφή (ΕΕ σσ. 148-153), Περιγραφή ενός χώρου/κτηρίου (ΕΕ σσ.154-161, Περιγραφή προσώπου/ατόμου (ΕΕ σσ.162-170), Περιγραφή ζωγραφικού πίνακα ή άλλου έργου τέχνης (ΕΕ σσ.170-172) • Γιάννης Ρίτσος, «Προοπτική» (ΟΚ σ. 293) • Λεξιλογικές ασκήσεις ΓΑ σ. 90 (ασκ. 4), σσ. 99 -102 (ασκ. 19-23)	
Α)Γραπτή και προφορική/συντρέχουσα αξιολόγηση			5
Β) (Αυτο /Ετερο) αξιολόγηση – Επανάληψη /Εμπέδωση, ενδεικτικά:			4
i) Δομή/οργάνωση παραγράφου (αναλογία, αιτιολόγηση), ii) Επιχειρηματολογία (τρόποι και μέσα πειθούς)			
Καθορισμένα κριτήρια: Συνάφεια Κειμενικού Είδους, σκοπού, επικοινωνιακής περιστάσης, επάρκεια περιεχομένου, οργάνωση/ δομή λόγου, γλωσσικές/γραμματικές/λεξιλογικές επιλογές, έκφραση, σύνταξη, στίξη, ορθογραφία, εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία			
Σύνολο δ.π. Α' τετραμήνου			45

Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

Κειμενικός Τύπος: Επιχειρηματολογία

Θεματική Ενότητα: **Διάλογος (σχέσεις αντί-θεσης ανάμεσα σε άτομα, γενεές, κοινωνικές ομάδες)**

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΟΡΦΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΟΓΟΥ		ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ / ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΟ ΕΜΦΑΣΗ ΣΕ ΚΑΘΕ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		
<ul style="list-style-type: none"> • Θέμα – Θεματολογία - Στρατηγικές κατανόησης κειμένου (π.χ. ερωτήσεις ανοικτού - κλειστού τύπου) • Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου • Μορφές - κώδικες - παράγοντες - τρόποι επικοινωνίας • Χαρακτηριστικά κειμενικού/-ών τύπου/ων (έμφαση στην Επιχειρηματολογία) • Τρόποι και μέσα πειθούς: Επίκληση στη λογική, Επίκληση στην αυθεντία, Επίκληση στο συναίσθημα • Χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Ύφος, σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικό είδος για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου: Ομιλία • Εξωτερικά δομικά στοιχεία Κειμενικού Είδους • Εσωτερικά στοιχεία Κειμενικού Είδους (συνοχή – συνεκτικότητα) • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Οργανωτικά πρότυπα Επιχειρηματολογίας (δομή επιχειρηματολογικού κειμένου) • Παραγωγή προφορικού/ γραπτού λόγου:<ul style="list-style-type: none"> - Περίληψη -Παράγραφος	<ul style="list-style-type: none"> ➤ καλλιέργεια αναλυτικής και συνθετικής σκέψης <i>Ενδεικτικά: ό.π.</i> ➤ καλλιέργεια κριτικής σκέψης/χρήση τεχνικών κριτικής αξιολόγησης (:αξιοποίηση μοντέλων διδασκαλίας και τεχνικών μέσω των οποίων καλλιεργείται η κριτική σκέψη: π.χ. επαγωγική διδασκαλία, μαιευτική μέθοδος, ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, επικαιροποίηση). <i>Ενδεικτικά: ό.π.</i> ➤ καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας (Λόγος – Αντίλογος – Σύνθεση) <i>Ενδεικτικά:</i> <i>-Μπορούν να συμμετέχουν σε αγώνες αντιλογίας π.χ έφηβοι και γονείς / άντρες και γυναίκες / λαός και εξουσία / Αυθόρμητος λόγος με θέμα «Έχω δικαίωμα στη διαφωνία»</i>	16

<ul style="list-style-type: none"> • Σημεία στίξης (λειτουργία) • Κριτική τοποθέτηση (συνεξέταση - πολυφωνικών - κειμένων) • Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία του Κειμενικού Είδους • Δομικά στοιχεία παραγράφου (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες – κατακλείδα) • Συνοχή - συνεκτικότητα • Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (με αιτιολόγηση, με αναλογία, με σύγκριση - αντίθεση) • Χαρακτηριστικά - διαφορές προφορικού και γραπτού λόγου • Πολυτροπικότητα – λειτουργία (το πληροφοριακό/ συναισθηματικό φορτίο εικόνων, γραφημάτων κ.ά.) <p>ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γλώσσα Επιχειρηματολογίας (π.χ. ρητορικά ερωτήματα, παρατακτική – υποτακτική σύνδεση προτάσεων) • Εκφραστικά μέσα – σχήματα λόγου (π.χ μεταφορική χρήση της γλώσσας)	<p>-Ανάπτυξη παραγράφου</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ενίσχυση της προσληπτικής ικανότητας μέσω της διαμορφωτικής και εναλλακτικής αξιολόγησης ➤ εφαρμογή διερευνητικής μάθησης / μέθοδος λύσης προβλήματος <p><i>Ενδεικτικά:</i></p> <p>- Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου <i>project</i>. Να αναζητήσουν διάφορες γελιογραφίες που εστιάζουν στις σχέσεις εφήβων και γονέων ή εφήβων και εξουσίας. Προτείνεται να συγκεντρώσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες και να παρουσιάσουν οργανωμένα προς συζήτηση στην ολομέλεια τα δεδομένα της έρευνάς τους.</p> <p>-Δυνατότητα συνεντεύξεων σε έφηβους ή και γονείς στις οποίες καταγράφονται μαρτυρίες των προβλημάτων επικοινωνίας των δύο πλευρών. Εξαγωγή συμπερασμάτων.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ συνεργατικές και βιωματικές μορφές μάθησης: μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας, ομαδοσυνεργατική μάθηση, πρακτική της «ενσυναίσθησης», τάξη-«εργαστήριο», εκπαιδευτική διαδικασία ως εμπειρία «έρευνας / γνώσης» διαρκώς ανατροφοδοτούμενη ➤ εφαρμογή αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης <p><i>Ενδεικτικά: ό.π.</i></p>	
---	-----------------------------	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Λεξιλόγιο: Ετυμολογία, Πολυσημία, Παραγωγή – Σύνθεση, Συνώνυμα – Αντώνυμα • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Προφορικού Λόγου • Γεωγραφικές γλωσσικές ποικιλίες και Κοινωνικές ποικιλίες • Ειδικές γλώσσες		<ul style="list-style-type: none"> ➤ ανάπτυξη μεταγνωστικής ικανότητας/αυτόνομη μάθηση ➤ μετασχηματισμός γνώσεων και εφαρμογή δεξιοτήτων σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής ➤ αξιοποίηση της αρχής της επικαιροποίησης <i>Ενδεικτικά: Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, να συζητήσουν για τις περιπτώσεις αντίδρασης του λαού απέναντι σε δικτατορικά καθεστώτα.</i> ➤ εφαρμογή βιωματικής μάθησης: ανιχνεύει στα κείμενα τη βιωμένη εμπειρία άλλων εποχών και αναζητεί σημεία αναφορά για τη δική του/της μαθητή/-τριας ζωής <i>Ενδεικτικά: -Καταγραφή σε προσωπικό ημερολόγιο των σκέψεων και συναισθημάτων, των προσωπικών εμπειριών και προβλημάτων των μαθητών/-τριών αναφορικά με τις σχέσεις/επικοινωνία τους με τους γονείς.</i> ➤ εφαρμογή της διακειμενικής προσέγγισης <i>Ενδεικτικά: ό.π</i> ➤ εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης <i>Ενδεικτικά:</i>	
---	--	--	--

		<p>-Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Λογοτεχνίας να διαβάσουν το ποίημα «Σώπα, μη μιλάς» (Ναζίμ Ασίν). Συζήτηση στην ολομέλεια.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ αξιοποίηση με υπευθυνότητα των ψηφιακών τεχνολογιών. <p>Ενδεικτικά: ό.π</p> <p>-Δημιουργία ενός chatroom στο οποίο οι μαθητές/-τριες έχουν τη δυνατότητα έκφρασης λόγου για ζητήματα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά και άσκησης κριτικής απέναντι στην εξουσία.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. ➤ Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία της γραφής και γενικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας ➤ καλλιέργεια σεβασμού της πολιτισμικής ετερότητας/ σύγκριση προοπτικών (οπτικών γωνιών) από διαφορετικούς πολιτισμούς ή διαφορετικές εθνότητες, όπως εντοπίζονται στα λογοτεχνικά κείμενα – ανάδειξη της ισοτιμίας τους	
--	--	---	--

		• Προφορικός και γραπτός λόγος Στοιχεία ομιλίας (ΕΕ σσ. 88-91) Συγκρίνω τον προφορικό με τον γραπτό λόγο (ΕΕ σσ. 92-95) Απροσχεδιάστος και προσχεδιασμένος λόγος (ΕΕ σ. 95) Μ. Πλωρίτης, «Ένας προφήτης των μέσων», (ΕΕ σσ. 96-99) Τελεστικός λόγος (ΕΕ σ. 102) • Διάλογος (ΕΕ σσ. 106-108) Λογοτεχνικός διάλογος (ΕΕ σσ. 108-111) • Ε. Π. Παπανούτσος, «Η αξία του διαλόγου» (ΘΚ σσ. 41-45) • Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (ΕΕ σσ. 112-115) • Λεξιλογικές ασκήσεις (ΕΕ σσ. 116-117) • Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (ΕΕ σσ. 118-126) • Οδυσσέας Ελύτης, «Είσαι νέος...» (ΘΚ σ. 56) • Κ.Π. Καβάφης, «Ένας γέρος» (ΘΚ σ. 57) • Μόνο για άντληση υλικού Κοινωνικοποίηση και Κοινωνικός έλεγχος: Φορείς κοινωνικοποίησης - Τρόποι κοινωνικοποίησης - Ο κοινωνικός έλεγχος – Τα είδη του κοινωνικού ελέγχου (ΚΠΑ κεφ. 5, σσ.40-45) • Λεξιλογικές ασκήσεις ΓΑ σ. 35 (ασκ. 6)	

Κειμενικοί Τύποι: Αφήγηση / Επιχειρηματολογία
Θεματική Ενότητα: **Παράδοση**

<ul style="list-style-type: none"> • Θέμα – Θεματολογία - Στρατηγικές (π.χ. ερωτήσεις ανοικτού - κλειστού τύπου) • Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου • Μορφές - κώδικες - παράγοντες - τρόποι επικοινωνίας • Χαρακτηριστικά κειμενικού τύπου/ων (έμφαση στην Αφήγηση) Απλή αναφορά στα πιο κάτω: Αφηγηματικό περιεχόμενο - αφηγηματική πράξη, αφηγηματικά είδη – ύφος και σκοπός τους, είδη αφηγητή, οπτική γωνία αφήγησης, διάκριση περιγραφής – αφήγησης • Τρόποι και μέσα πειθούς: Επίκληση στη λογική, Επίκληση στην αυθεντία, Επίκληση στο συναίσθημα • Χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Σκοπός – Ύφος • Σημεία στίξης (λειτουργία) • Κριτική τοποθέτηση (Συνεξέταση - πολυφωνικών - κειμένων)	<ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικό είδος για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου επανάληψη: επιστολή ή άρθρο ή ομιλία • Εξωτερικά δομικά στοιχεία Κειμενικού Είδους • Εσωτερικά στοιχεία Κειμενικού Είδους (συνοχή – συνεκτικότητα) • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Οργανωτικά πρότυπα Αφήγησης (αφηγηματικές τεχνικές – ο χρόνος στην αφήγηση) • Παραγωγή προφορικού/ γραπτού λόγου:<ul style="list-style-type: none"> - Περίληψη -Παράγραφος -Ανάπτυξη παραγράφου -Κείμενα Οδηγιών (Πρόγραμμα, Πρόσκληση, Ανακοίνωση, Αφίσα, Αίτηση)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ καλλιέργεια αναλυτικής και συνθετικής σκέψης ➤ καλλιέργεια κριτικής σκέψης/χρήση τεχνικών κριτικής αξιολόγησης (:αξιοποίηση μοντέλων διδασκαλίας και τεχνικών μέσω των οποίων καλλιεργείται η κριτική σκέψη: π.χ. επαγωγική διδασκαλία, μαιευτική μέθοδος, ερωτήσεις ανοικτού τύπου, επικαιροποίηση). <p><i>Ενδεικτικά: ό.π.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας (Λόγος – Αντίλογος – Σύνθεση) <p><i>Ενδεικτικά:</i> <i>-Μπορούν να συμμετέχουν σε αγώνες αντιλογίας και αυθόρμητου λόγου που αφορούν «μεγάλα ερωτήματα», τα οποία τίθενται άμεσα ή έμμεσα από τα κείμενα, όπως π.χ. «Παράδοση το 2024 ή Προγονοπληξία» (αγώνας αντιλογίας) / Αυθόρμητος λόγος με θέμα «Κόρη Μηλιά: το τραγούδι που ξεσηκώνει του νέους στα club»</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ενίσχυση της προσληπτικής ικανότητας μέσω της διαμορφωτικής και εναλλακτικής αξιολόγησης ➤ εφαρμογή διερευνητικής μάθησης / μέθοδος λύσης προβλήματος <p><i>Ενδεικτικά:</i></p>	16
--	---	---	----

<ul style="list-style-type: none"> • Πολυτροπικότητα – λειτουργία (το πληροφοριακό/ συναισθηματικό φορτίο εικόνων, γραφημάτων κ.ά.) • Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία του Κειμενικού Είδους • Δομικά στοιχεία παραγράφου (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες – κατακλείδα) • Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου • Συνοχή - συνεκτικότητα <p>ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γλώσσα Αφήγησης • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Προφορικού Λόγου • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Εκφραστικά μέσα – σχήματα λόγου (π.χ μεταφορική χρήση της γλώσσας) <p>• Λεξιλόγιο: Ετυμολογία, Πολυσημία, Παραγωγή – Σύνθεση, Συνώνυμα – Αντώνυμα</p>		<p>- Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου <i>project</i>. Να αναζητήσουν παραδείγματα όπου σύγχρονοι καλλιτέχνες ή δημιουργοί στηρίζονται στην παράδοση για τα νέα τους έργα .Προτείνεται να συγκεντρώσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες και να παρουσιάσουν οργανωμένα προς συζήτηση στην ολομέλεια τα δεδομένα της έρευνάς τους.</p> <p>Βλ. ενδεικτικά «Κομψή κληρονομιά: Το κυπριακό παραδοσιακό ένδυμα στο παρόν της Μόδας» https://www.must.com.cy/gr/fashion/fashion-news/i-kypriaki-paradosi-mesa-apo-ti-moda</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ συνεργατικές και βιωματικές μορφές μάθησης: μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας, ομαδοσυνεργατική μάθηση, πρακτική της «ενσυναίσθησης», τάξη-«εργαστήριο», εκπαιδευτική διαδικασία ως εμπειρία «έρευνας / γνώσης» διαρκώς ανατροφοδοτούμενη ➤ εφαρμογή αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης ➤ ανάπτυξη μεταγνωστικής ικανότητας/αυτόνομη μάθηση ➤ μετασχηματισμός γνώσεων και εφαρμογή δεξιοτήτων σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής ➤ αξιοποίηση της αρχής της επικαιροποίησης	
--	--	--	--

		<p><i>Ενδεικτικά:</i> <i>Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, προτείνεται οι μαθητές/-τριες να προσεγγίσουν κριτικά το ζήτημα της πολυπολιτισμικής κυπριακής κοινωνίας και της θέσης της παράδοσης μέσα σε αυτά τα δεδομένα.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ εφαρμογή βιωματικής μάθησης: ανιχνεύει στα κείμενα τη βιωμένη εμπειρία άλλων εποχών και αναζητεί σημεία αναφορά για τη δική του/της μαθητή/-τριας ζωής <p><i>Ενδεικτικά: ό.π.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ εφαρμογή της διακειμενικής προσέγγισης <p><i>Ενδεικτικά: ό.π</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης ➤ αξιοποίηση με υπευθυνότητα των ψηφιακών τεχνολογιών. <p><i>Ενδεικτικά:</i> <i>-Επιλογή κατάλληλου εποπτικού υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο πρόκλησης ενδιαφέροντος, πηγή πληροφόρησης των μαθητών ή/και ως εργαλείο πραγματοποίησης εργασιών</i> <i>-Δυνατότητα αναζήτησης, μέσα από αξιόπιστες ιστοσελίδες, υλικού σχετικού με θεματικούς άξονες. Συγκέντρωση των αντίστοιχων πληροφοριών και οργανωμένη παρουσίαση στην ολομέλεια των δεδομένων της έρευνάς τους σε συνάρτηση με τον θεματικό κύκλο/θεματικό άξονα.</i></p>	
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπάρχοντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων. ➤ Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία της γραφής και γενικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας <p>Ενδεικτικά κείμενα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ε. Π. Παπανούτσος, «Το παρελθόν και το παρόν» (ΘΚ σσ. 440-442) • Γ. Θεοτοκάς, «Παράδοση και μοναξιά» (ΘΚ σσ. 443-444) • Ορισμός, περιεχόμενο, ύφος, σκοπός Αφήγησης (ΕΕ σσ. 202-215) • Ποιος αφηγείται, οπτική γωνία στην Αφήγηση, αφηγηματικός χρόνος (ΕΕ σσ. 219-242) • Διάκριση της Περιγραφής από την Αφήγηση (ΕΕ σσ. 251 -252) • Η Περιγραφή μέσα στην Αφήγηση (ΕΕ σσ. 252-253)	
Α) Γραπτή και προφορική/συντρέχουσα αξιολόγηση			3
Β) (Αυτο /Ετερο) αξιολόγηση – Επανάληψη /Εμπέδωση, ενδεικτικά: i) Δομή/οργάνωση παραγράφου (αναλογία, αιτιολόγηση, σύγκριση-αντίθεση), ii) Επιχειρηματολογία (τρόποι και μέσα πειθούς) Καθορισμένα κριτήρια: Συνάφεια Κειμενικού Είδους, σκοπού, επικοινωνιακής περιστάσης, επάρκεια περιεχομένου, οργάνωση/ δομή λόγου, γλωσσικές/γραμματικές/λεξιλογικές επιλογές, έκφραση, σύνταξη, στίξη, ορθογραφία, εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία			2
Σύνολο δ.π. Β' τετραμήνου			37

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΜΑΘΗΜΑ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ